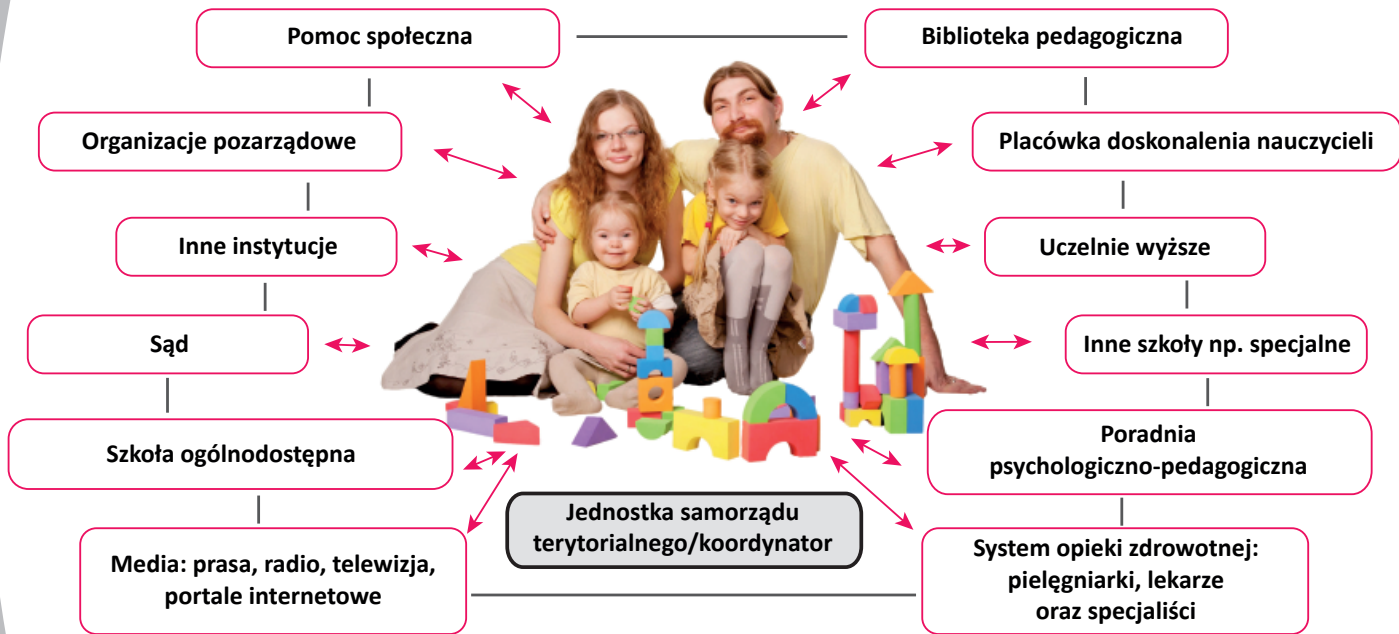

Model Lokalnej Współpracy na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Model Lokalnej Współpracy na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

CZYM JEST MODEL I W JAKI SPOSÓB MOŻNA GO WYKORZYSTAĆ?

Codzienna praktyka pokazuje, że pomimo istnienia wielu instytucji wspierających szkołę i rodzinę, część problemów pozostaje nierozwiązanych. Powstaje pytanie, dlaczego tak się dzieje? Podejmowanych jest przecież wiele inicjatyw lokalnych i ogólnopolskich, także finansowanych z budżetu państwa, aby wsparcie dzieci i ich rodzin było jak najbardziej efektywne.

Okazuje się, że kluczowym warunkiem skutecznego działania jest świadoma, nastawiona na cel, współpraca całego środowiska: szkół i placówek oświatowych, instytucji samorządowych, osób i organizacji pozarządowych działających na rzecz wspierania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz jego rodziny. Efektywnej realizacji celu służy wspólne diagnozowanie potrzeb, planowanie, organizowanie i realizowanie działań z uwzględnieniem właściwości i zasobów każdej z osób i zakresu kompetencji instytucji uczestniczących w działaniu.

Doświadczenia w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzinami wskazują na to, iż działania, aby były skuteczne, muszą mieć charakter całościowy, uwzględniający wszystkie aspekty życia dziecka i rodziny, w myśl zasady: należy leczyć cały organizm, a nie tylko jego chorą część.

To właśnie potrzeba lepszej organizacji i większej integracji – w celu wzmocnienia efektywności działań osób i lokalnych instytucji – stała się motywacją do opracowania i upowszechnienia Modelu Lokalnej Współpracy

na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodziców (opiekunów prawnych).

Celem opracowanego modelu jest:

- zwiększenie efektywności działań lokalnych instytucji realizujących zadania na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodziców,
- świadczenie kompleksowej i spójnej pomocy dziecku i jego rodzinie,
- zwiększenie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- uświadomienie jednostkom samorządu terytorialnego potrzeby większej integracji działań lokalnych i lepszej ich organizacji w oparciu o potrzeby dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i jego rodziny,
- zainicjowanie działań jednostek samorządu terytorialnego w celu tworzenia własnych, lokalnych rozwiązań integrujących działania osób i instytucji na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodziców,
- wykorzystanie zasobów i potencjału osób oraz lokalnych instytucji,
- kształtowanie umiejętności wspólnego poszukiwania sposobów rozwiązywania lokalnych problemów przez przedstawicieli różnych instytucji i służb, promowanie dialogu i umiejętności negocjacji, współpracy i osiągania kompromisów na rzecz lokalnego środowiska,
- zwiększenie zaangażowania pracowników instytucji, służb i organizacji pozarządowych oraz osób prywatnych w rozwiązywanie problemów

najbliższego środowiska lokalnego, współdecydowanie i branie odpowiedzialności za podejmowane działania, aktywne reagowanie na występujące nieprawidłowości.

Zaproponowany model skierowany jest do jednostek samorządu terytorialnego oraz wszystkich instytucji realizujących swoje działania na rzecz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz jego rodziny na terenie gminy/powiatu.

Koncepcja modelu zakłada, że podczas jego wdrażania powinny zostać podjęte racjonalne, świadome i systematyczne działania zmierzające do budowania wzajemnych relacji osób, służb i instytucji na rzecz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Zasadniczym założeniem przy wdrażaniu modelu powinno być działanie koalicyjne inicjowane na poziomie lokalnym pomiędzy rodziną dziecka, szkołą oraz osobami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi, będące odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby dziecka.

Organizatorem i koordynatorem działań powinna być jednostka samorządu terytorialnego, która posiada najpełniejszą wiedzę o kompetencjach i zadaniach realizowanych przez szkoły, osoby i instytucje działające na jej terenie, np. system opieki zdrowotnej, pomoc społeczną, edukację oraz organizacje pozarządowe. Jednostka posiada także kompetencje sprawcze, aby podjąć szybkie i realne działania w celu uruchomienia określonych procedur pomocy dziecku i jego rodzinie.

Aby samorząd mógł podjąć działania lokalne, ważne jest zebranie informacji o problemach i potrzebach dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzin, wpływających ze społeczności lokalnej.

Środowiskiem najbliższym dziecku i rodzinie jest przedszkole oraz szkoła. Pracownicy tych instytucji posiadają najwięcej informacji o sytuacji danej rodziny. To tu nauczyciele, pedagodzy, dzięki prowadzeniu codziennych obserwacji, diagnoz czy rozmów z dzieckiem i rodzicami, są w stanie bardzo szybko zareagować na pojawiające się trudności i udzielić wsparcia. Bywa jednak, że jest ono niewystarczające.

Inne instytucje to placówki świadczące opiekę zdrowotną. Posiadają one pełną dokumentację medyczną na temat zdrowia dziecka i informacje o jego najbliższych oraz orientację w sytuacji socjalnej rodziny. Lekarz czy pielęgniarka środowiskowa są w stanie szybko i profesjonalnie udzielić pomocy medycznej w wymaganym zakresie. Bywa jednak, że wsparcie tego rodzaju także nie jest wystarczające.

Kolejnym środowiskiem, które zna dziecko i jego rodzinę, szczególnie w trudnej sytuacji socjalnej, są pracownicy pomocy społecznej, którzy docierają do domów swoich podopiecznych i na podstawie informacji zebranych podczas wywiadu środowiskowego wspierają ich w realizacji podstawowych funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Pracownik socjalny udziela pomocy w zakresie materialnym i socjalnym (zapomogi, zasiłki, wsparcie psychologiczne itd.). Bywa jednak, że świadczenia te także nie są wystarczające.

Propozycja modelowego rozwiązania zakłada połączenie działań tych instytucji oraz wyeliminowanie ich ograniczeń.

Poprawa współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, według przedstawionej propozycji, może wpłynąć na zwiększenie jego szans edukacyjnych, a także na efektywność wsparcia udzielanego dzieciom oraz ich rodzinom przez samorząd.

Kanwą do stworzenia Modelu Lokalnej Współpracy mogą być cechy społeczeństwa obywatelskiego: samoświadomość jego członków o potrzebie wspólnoty i wspólnego dążenia do zaspokajania potrzeb mieszkańców oraz poczucie odpowiedzialności za ich prawidłowe funkcjonowanie. Środowisko lokalne w ramach realizowanej współpracy powinno kierować się zasadami demokratyzacji, tj.:

- wspólne poszukiwanie sposobów rozwiązania problemów,
- umiejętność negocjacji i osiągnięcia kompromisu,
- dialog i wzajemne poznawanie się partnerów,
- autentyczny udział we współdecydowaniu i realizacji działań.

Zaproponowany model ma formułę katalogu form współpracy, które stwarzają możliwość stosowania innowacyjnych i niestandardowych rozwiązań wynikających z uwarunkowań lokalnych opartych na regulacjach prawnych, zakresie kompetencji, wiedzy i doświadczeniach jego współtwórców.

Przedstawiony model to propozycja ogólnego schematu działań, który w ramach konkretnej jednostki samorządu terytorialnego można dowolnie modelować, uzupełniać, kreować.

Model uwzględnia i realizuje następujące zasady:

- adekwatności – czyli trafne i rzetelne zdiagnozowanie istoty potrzeb dzieci/uczniów i stanu wiedzy dotyczącej metod i warunków ich zaspokojenia,
- elastyczności działań – czyli wyboru sposobów/metod zaspakajania potrzeb dzieci/uczniów zgodnie z wynikami diagnozy, a nie jedynie powielanie przyjętych schematów działań,
- zadaniowości – czyli wyboru optymalnego działania, ale mieszczącego się w obszarze kompetencji instytucjonalnych, osobowych i materialnych/rzeczowych,
- komplementarności – czyli uzupełniania się zaplanowanych i przyjętych do realizacji zadań przez poszczególne instytucje, z uwzględnieniem wypracowanych procedur niezbędnych do rozwiązania problemu dziecka/ucznia.

W niniejszej broszurze prezentujemy główne założenia **Modelu Lokalnej Współpracy**, jego cele oraz etapy realizacji.

Należy podkreślić, iż zaprezentowany model oparty został o rozwiązania już istniejące oraz sprawdzające się na terenie lokalnych wspólnot z terenu całej Polski.

Zachęcamy do tworzenia autorskich, lokalnych modeli współpracy, wynikających ze specyfiki funkcjonowania danej jednostki samorządu terytorialnego, koalicji wszystkich instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) oraz jego rodziny. Życzymy sukcesów w ich wdrażaniu i poszukiwaniu jak najkorzystniejszych rozwiązań służących dzieciom i ich rodzicom.

Im wcześniej rozpoczniemy wspieranie i zaspokajanie potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dziecka, tym większa szansa na jego lepsze funkcjonowanie oraz mniejsze nakłady finansowe w przyszłości.

DZIECKO ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

Już samo definiowanie niepełnosprawności nie sprzyja integrowaniu działań. Definicji jest wiele i każda z nich inaczej określa **niepełnosprawność**. Sektorowość i selektywność działań wielu instytucji (np. z obszaru pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, wymiaru sprawiedliwości, oświaty), które wykonują zadania zgodnie ze swoimi kompetencjami, bez całościowej analizy sytuacji dziecka i jego rodziny, powoduje obniżenie efektywności. **Specjalne potrzeby edukacyjne** – to pojęcie z obsza-

ru oświaty, odnoszące się głównie do sytuacji dziecka w roli ucznia w instytucji oświatowej.

Pojęcie to zdefiniowane zostało w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Dokument wyodrębnia grupę uczniów wymagających dodatkowych lub ponadstandardowych świadczeń edukacyjnych. Z zapisów rozporządzenia wynika, że *pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych, wynikających w szczególności:*

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) ze szczególnych uzdolnień;
- 5) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- 6) z zaburzeń komunikacji językowej;
- 7) z choroby przewlekłej;
- 8) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 9) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 10) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 11) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą (§3.1 rozporządzenia).

Wspólnym kryterium wyróżniającym tę grupę jest to, że dzieci do niej należące doświadczają większych niż pozostałe, trudności w uczeniu się i funkcjonowaniu w środowisku szkolnym.

Wymagania edukacyjne, w tym metody i formy pracy oraz system oceniania powinny być dostosowane do możliwości omawianej grupy uczniów, sprzyjając ich harmonijnemu rozwojowi oraz tempu nauki.

Część z nich posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dla nich opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, który określa m.in. zakres i sposób dostosowania wymagań do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą mieć trudności w uczeniu się z wielu powodów:

a) fizjologicznych:

- dysfunkcje wzroku – dzieci niedowidzące i niewidome,
- dysfunkcje słuchu – dzieci niedosłyszące i głuche,
- dysfunkcje centralnego układu nerwowego – mózgowo porażenie dziecięce, epilepsja, afazja dziecięca,
- zaburzenia w rozwoju motoryki małej i motoryki dużej (nadmierne bądź niskie napięcie mięśniowe, synkinezje, stereotypie ruchowe, brak koordynacji ruchowej),
- deficyty rozwojowe w zakresie poszczególnych funkcji poznawczych – dysleksja rozwojowa,
- choroby przewlekłe.

b) psychicznych (psychologicznych):

- niepełnosprawność intelektualna,
- zaburzenia rozwoju psychicznego – zaburzenia rozwoju mowy i języka, specyficzne zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych i funkcji motorycznych,
- całościowe zaburzenia rozwojowe – autyzm, zaburzenia dezintegracyjne, hiperkinetyczne,
- zaburzenia zachowania i emocji – nadpobudliwość ruchowa, zaburzenia zachowania, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia funkcjonowania społecznego,
- szczególne uzdolnienia.

c) środowiskowych:

- wzrastanie w rodzinach niewydolnych wychowawczo,
- niedostosowanie i zagrożenie niedostosowaniem,
- różnice kulturowe, religijne, emigracja, repatriacja.

Warto także zwrócić uwagę na to, iż różnego rodzaju zaburzenia, dysfunkcje, deficyty mogą mieć charakter sprzężony oraz współwystępować z innymi czynnikami utrudniającymi proces funkcjonowania dziecka w szkole.

► **Definicja niepełnosprawności obowiązująca w obszarze pomocy społecznej**

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ definiuje, iż są to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

¹Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

W Polsce obowiązują również różne kryteria, na podstawie których wybrane podmioty orzekają o niepełnosprawności:

1. w obszarze pomocy społecznej – to powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wydają orzeczenia o:
 - niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16. roku życia,
 - stopniu niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny),
 - wskazaniach do ulg i uprawnień;
2. w obszarze edukacji – publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami:
 - niesłyszących, słabosłyszących,
 - niewidomych, słabowidzących,
 - z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
 - z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
 - z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
 - z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Brak jednej, spójnej i powszechnie obowiązującej definicji niepełnosprawności wynika z kodyfikacji różnych obszarów życia. Definicje są dostosowane do potrzeb instytucji/służb realizujących swoje zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Te różnice w definiowaniu pojęcia niepełnosprawności nie sprzyjają integracji instytucji i ich pracowników – każdy z nich postrzega niepełnosprawność poprzez pryzmat regulacji prawnych obowiązujących w danym sektorze usług publicznych. Ważne jest jednak, aby po-

dejmując współpracę na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin, mieć świadomość opisanych ograniczeń definicyjnych i trudności z nich wynikających. Wdrożenie zaproponowanego Modelu Lokalnej Współpracy zwiększa szansę na podjęcie działań wspólnotowych oraz holistyczne postrzeganie problemu.

Brak współpracy i monitorowania efektywności działań powodują często powielanie form pomocy świadczonej przez pomoc społeczną, opiekę zdrowotną i oświatę.

W wyniku tego zdarza się niezasadne powtarzanie tych samych procedur diagnostycznych lub badań wobec jednego dziecka w krótkim czasie.

Przedstawiamy szerokie rozumienie niepełnosprawności zaproponowane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Niepełnosprawność jako:

1. każda utrata sprawności lub niepravidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
2. każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowy dla człowieka;
3. ograniczenie lub brak możliwości pełnienia roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Jest to czasochłonne i pociąga za sobą koszty, które mogą być wyeliminowane dzięki współpracy i monitorowaniu².

ZADANIA SAMORZĄDU WOBEC DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

Trudności, z którymi borykają się dzieci i uczniowie ze SPE, powodują, iż oni sami i ich rodziny potrzebują odpowiedniego wsparcia i opieki. Powinni je otrzymać w najbliższym środowisku.

Do zadań samorządu lokalnego należy zapewnienie bezpieczeństwa oraz dostępu do: świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej, systemu oświaty oraz zasobów kultury.

W obszarze oświaty obowiązkiem gminy jest m.in.:

- zapewnienie uczniom niepełnosprawnym (z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego), których kształcenie i wychowanie wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21. roku życia,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu głębokim udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowaw-

czych, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia,

- zwrot kosztów przejazdu ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi ucznia, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, opiekunowie lub opiekunowie prawni,
- zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka umożliwiającego dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie oraz dzieciom z niepełnosprawnościami sprzężonymi spełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki,
- zapewnienie dowozu dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.

Szczególnie istotne regulacje dla uczniów niepełnosprawnych zawarte są w art. 71b ustawy o systemie oświaty, mówiący o kształceniu specjalnym (nie należy mylić ze szkołą specjalną). Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież wymagające stosowania

² Raport: „Kierunki zmian w systemie edukacji dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych. Małe dziecko o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych w systemie oświaty. Identyfikacja problemów, propozycje zmian” Warszawa 2009 r.

specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych lub oddziałach specjalnych i ośrodkach.

Należy zwrócić uwagę, że za działalność przedszkola/szkoły/placówki odpowiada jej organ prowadzący (gmina lub powiat), który m.in.: zapewnia warunki działania przedszkola/szkoły/placówki, w tym bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki:

- wykonuje remonty obiektów szkolnych,
- zapewnia obsługę administracyjną i finansową,
- dba o wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych.

Samorząd sprawuje także nadzór nad działalnością finansową i administracyjną przedszkola/szkoły/placówki. Natomiast nadzór pedagogiczny nad działalnością szkoły sprawuje kurator oświaty właściwy dla danego województwa (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

► W obszarze pomocy społecznej obowiązkiem gminy jest m.in.:

- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy

społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozabawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- tworzenie i utrzymywanie ośrodków pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

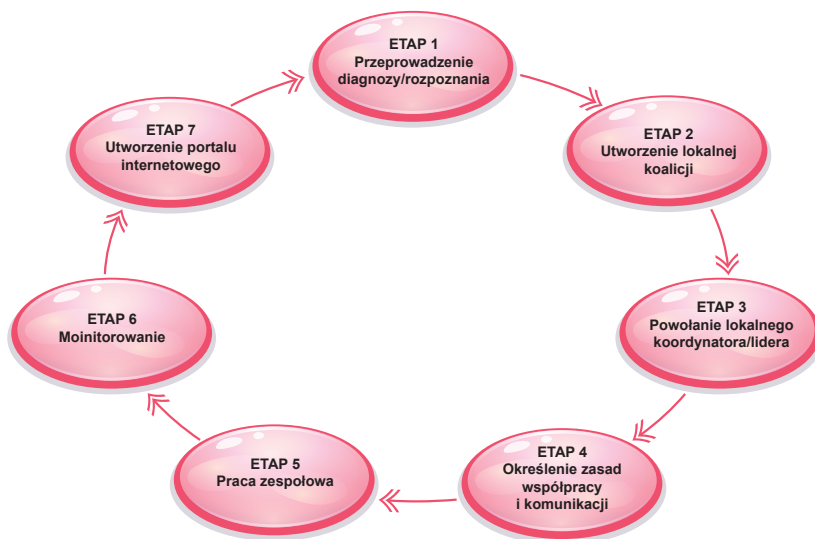
► W obszarze opieki zdrowotnej obowiązkiem gminy jest m.in.:

- zakładanie, przekształcanie i likwidacja publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- nadzór nad zakładami opieki zdrowotnej zgodnie z rozporządzeniem z dnia 18 listopada 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego,
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecz-

nej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Efektywność oferowanego wsparcia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzin wymaga rzeczywistego, a nie jedynie deklaratywnego, włączenia tej grupy do społeczności lokalnej, jako równoprawnych uczestników życia szkolnego i społecznego.

Etapy wdrażania Modelu Lokalnej Współpracy

SZCZEGÓŁOWY OPIS MODELU

Główną ideą **Modelu Lokalnej Współpracy** jest zwiększenie efektywności wsparcia dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Łączy on kompetencje wszystkich działających na terenie JST instytucji, umożliwiając spójne działanie i tworzenie ponadstandardowych rozwiązań.

Etap I. Przeprowadzenie diagnozy/rozpoznania

Działanie: Rozpoznanie trudności i specyficznych problemów oraz potrzeb rodzin uczniów ze SPE oraz kompetencji instytucji, organizacji pozarządowych i osób działających na terenie gminy.

Informację o dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przedstawiciele jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać od wielu osób i instytucji. Dane te są pozyskiwane dzięki rozmowie z rodzicami, którzy szukają wsparcia, lekarzami, pielęgniarkami środowiskowymi, dyrektorami przedszkoli, szkół, przedstawicielami innych instytucji, organizacji, do których trafiła rodzina dziecka ze SPE.

Najważniejszym źródłem informacji o sytuacji dziecka są jego rodzice. Nawiązanie kontaktu oraz przekonanie ich do współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka jest kluczowym momentem zwiększającym efektywność kierowanego do nich wsparcia i pomocy.

We wstępnej fazie działania istotne jest doprecyzowanie problemu/potrzeb dziecka. Należy poznać jego aktualną sytuację zdrowotną i społeczną, przeprowadzić rozmowy z rodzicami, poprosić o dostępną dokumentację (medyczną, psychologiczną, pedagogiczną itd.).

Oprócz rozpoznania sytuacji/problemu dziecka, ważne jest także zdiagnozowanie zasobów jego najbliższego środowiska. Może się bowiem okazać, że wystarczy niewielkie wsparcie rodziny lub dostarczenie jej niezbędnych informacji, np. z zakresu prawa, rozwoju psychofizycznego dziecka czy kompetencji stosownych instytucji, aby poradziła sobie lub rozwiązała problem we własnym zakresie. Im większe zasoby najbliższego środowiska dziecka i im większe zaangażowanie jego rodziny, tym łatwiej zorganizować wsparcie i pomoc.

Diagnoza stanu wyjściowego (rozpoznanie) w przyjętym modelu jest równoznaczna z identyfikacją problemu. Kolejnym krokiem będzie określenie potrzeb i oczekiwań danej rodziny, a co za tym idzie analiza zasobów, już nie tylko najbliższego środowiska dziecka, ale także zasobów społeczności, które mogą zostać wykorzystane w organizacji wsparcia i pomocy.

Potrzeby dziecka/rodziny mogą mieć charakter:

- instytucjonalny – wskazanie, które instytucje mają kompetencje służące rozwiązaniu konkretnego problemu,
- osobowy – określenie, jacy specjaliści są potrzebni do pomocy (kwalifikacje, umiejętności, potrzebne uprawnienia oraz cechy osobowe, które mogą w niektórych sytuacjach warunkować efektywność działań),

- materialny – sprecyzowanie, jaki rodzaj wsparcia materialnego każda instytucja może zaoferować. Zadania instytucji należy określić konkretnie, aby miały charakter planowy, systematyczny, a nie były jedynie incydentalne i nieskoordynowane oraz się nie dublowały.

Nie przez przypadek w modelu mówi się o rozpoznaniu problemu a nie diagnozie. Nie zawsze bowiem musi to być specjalistyczna diagnoza dziecka, może być to także rozpoznanie społecznych potrzeb dziecka i jego rodziny. Na etapie diagnozy indywidualnej konieczne jest określenie konkretnych potrzeb dziecka i rodziny, po to, aby realnie oszacować możliwości wspierania oraz rodzaj potrzebnej pomocy, scharakteryzować i uzasadnić merytorycznie podstawy współpracy i jej zakres. Należy określić rodzaj i zaawansowanie problemu dziecka/ucznia/rodziny, tendencje (nasilenie – stan stały) oraz sformułować, jakie potencjalne korzyści mogą przynieść podejmowane działania. W razie potrzeby istotne może być także przeanalizowanie aktów prawnych, które umożliwią lub wprost wskażą instytucje odpowiedzialne za realizację planowanych zadań.

Na etapie diagnozy instytucjonalnej konieczne jest określenie:

- liczby dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które posiadają opinie, orzeczenia lub z innych powodów wymagają działań pomocowych wykraczających poza możliwości rozwiązania ich na poziomie przedszkola/szkoły. Do tej grupy zaliczyć należy dzieci wymagające wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, np. uczniów

z zaburzeniami zachowania, przewlekle chorych, po zdarzeniach traumatycznych,

- potrzeb przedszkoli/szkół w zakresie obszarów kompleksowego wsparcia uczniów oraz ich rodzin.

Szczególną rolę przypisuje się współpracy instytucji i placówek oświatowych realizujących kształcenie dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z osobą zarządzającą oświatą i innymi instytucjami/organizacjami na terenie samorządu terytorialnego. Ważne jest także wykorzystanie potencjału kadrowego, jakim dysponują te instytucje, w celu rozpoznania potrzeb oraz zaplanowania dalszych działań. Równie istotne wydaje się szczegółowe określenie ról, zadań innych instytucji, które mogą być zaangażowane w rozwiązanie konkretnego problemu oraz oszacowanie liczby specjalistów, którzy będą wspierać działania i bezpośrednio świadczyć pomoc.

► Etap II. Utworzenie lokalnej koalicji na rzecz wspierania dziecka i jego rodziny

Istotą działań wdrożeniowych **Modelu Lokalnej Współpracy** jest utworzenie koalicji instytucji działających na rzecz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz jego rodziny. Twórcą tej koalicji powinna być jednostka samorządu terytorialnego, która posiada najbardziej szczegółowe i aktualne informacje o zadaniach realizowanych przez placówki oświatowe oraz wszystkie instytucje i organizacje pozarządowe działające w środowisku lokalnym. Jako że w niektórych środowiskach część instytucji podlega różnym jednostkom samorządu terytorialnego, niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy nimi.

Współdziałanie różnych instytucji, organizacji pozarządowych i placówek oświatowych służących dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinno mieć charakter partnerski, w którym działania są wspólnie planowane, organizowane i realizowane z perspektywy wspólnego celu. Natomiast wsparcie jest udzielane przez profesjonalistów, co oznacza, że:

- potrafią oni zidentyfikować problemy,
- mają wiedzę i umiejętności w zakresie wsparcia w obszarach związanych z zadaniami ich instytucji,
- znają zasady współpracy z innymi instytucjami oraz ich kompetencje – wiedzą, jak uruchomić pomoc międzysektorową,
- są gotowi do niesienia pomocy oraz zaangażowania odpowiednich specjalistów w proces wsparcia.

Przyjęto, że lokalna koalicja powinna być utworzona na poziomie gminy, przy ewentualnym udziale powiatu (wariant optymalny, jeśli w koalicji uczestniczą podmioty pod nadzorem starosty), aby jej zasięg nie ograniczał się jedynie do działań jednej placówki, lecz był zadaniem systemowym. Nie wyklucza się jednak innych lokalnych rozwiązań, kiedy inicjatorem koalicji jest sam starosta lub jedna z instytucji działających na terenie jednostki samorządu terytorialnego, np. szkoła.

Lokalną koalicję może zainicjować także np. burmistrz, wójt, prezydent, zapraszając do współpracy wszystkie instytucje, które na terenie lokalnym podejmują działania wspierające dziecko ze SPE i jego rodzinę. W zależności od struktury przyjętych rozwiązań oraz instytucji włączonych w jej działania, do koalicji można zaprosić również starostę, który w ramach kompetencji sprawuje nadzór nad właściwymi organami.

Instytucje zaangażowane w pomoc konkretnej rodzinie oraz ich przedstawiciele powinni być każdorazowo dobierani adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i problemu dziecka i jego rodziny z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań społeczno-organizacyjnych.

Warto zwrócić uwagę na to, że raz podjęte wspólne działanie może stać się powszechnie stosowaną, wypracowaną praktyką, z której w przyszłości będą mogły korzystać kolejne rodziny.

► Etap III. Powołanie lokalnego koordynatora/lidera

Na tym etapie istotne jest powołanie lidera, który z ramienia jednostki samorządu terytorialnego będzie koordynował wszystkie działania związane z tworzeniem szerokiej lokalnej koalicji. Osoba taka powinna utrzymywać stały kontakt z rodzinami, uczestniczyć w spotkaniach zespołu wspierającego, współpracować z instytucjami udzielającymi wsparcia, inicjować spotkania i inne działania niezbędne do rozwiązania problemów.

W szczególności do zadań lokalnego koordynatora/lidera należeć powinno:

- dokonanie diagnozy sytuacji dzieci/uczniów ze SPE na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego (w tym: ustalenie liczby dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które posiadają opinie, orzeczenia lub z innych powodów wymagają działań pomocowych oraz ich potrzeb i potrzeb ich rodzin),
- dokonanie wstępnej diagnozy lokalnych zasobów wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych oraz innych podmiotów działających na rzecz

- dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzin, ich potencjału kadrowego, technicznego i finansowego,
- rozpoznanie potrzeb szkół/placówek oświatowych i innych instytucji w zakresie obszarów kompleksowego wsparcia uczniów oraz ich rodzin,
 - ustalenie sposobu komunikowania się oraz formy współpracy osób/instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów uczniów/dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Miejsce, czas, formy kontaktu oraz dokumentowanie działań zależeć będą od uwarunkowań środowiska lokalnego i jego potrzeb,
 - inicjowanie działań, spotkań, wymiany doświadczeń i informacji na temat występujących i pojawiających się problemów, analiza potrzeb, oczekiwań, trudności,
 - inicjowanie działań o charakterze lokalnym, informowanie o kompetencjach instytucji, organów i podmiotów, ich zasobach kadrowych, potencjale i możliwościach w zakresie wsparcia danego dziecka i jego rodziny, inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie wsparcia dziecka i jego rodziny, w zależności od potrzeb,
 - inicjowanie badań dotyczących sytuacji dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i upowszechnianie ich wyników w środowisku lokalnym oraz wypracowywanie na ich podstawie rozwiązań (w tym o charakterze strategicznym) służących poprawie sytuacji tej grupy interesariuszy,
 - bieżąca analiza, monitorowanie wprowadzonych rozwiązań i realizowanych działań oraz ocena ich efektywności, omawianie ich z przedstawicielami

instytucji i podmiotów, informowanie o wnioskach decydentów zarządzających JST,

- weryfikacja działań i rozwiązań adekwatnie do potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań.

Lokalny koordynator/lider powinien zostać powołany przez władze samorządu, które – znając codzienne obowiązki osoby pełniącej taką funkcję – będą mogły dokonać modyfikacji jej zadań. Może to być rola dodatkowo powierzona osobie zatrudnionej w jednej z jednostek podległych JST (np. szkole/placówce, poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówce doskonalenia nauczycieli itp.). Warto rozważyć również sprawowanie jej przez przedstawiciela organizacji pozarządowej. Pełnienie roli koordynatora, w miarę możliwości, może wiązać się z dodatkowym uposażeniem.

Najważniejsze jednak, aby była to osoba ciesząca się zaufaniem w społeczności lokalnej, komunikatywna, kompetentna oraz posiadająca umiejętność zjednywania ludzi.

Koordynator, po wyrażeniu zgody, może otrzymać dodatkowe zadania spójne z dotychczasowymi obowiązkami zawodowymi lub podejmować inicjatywy wykraczające poza jego obowiązki służbowe. Rozwiązania w tym zakresie mogą być jednak różnorodne, w zależności od uwarunkowań występujących w danej jednostce samorządu terytorialnego. Działania koordynatora będą zdecydowanie bardziej efektywne, kiedy otrzyma on nie tylko formalne powołanie, ale także wsparcie osoby decyzyjnej np.: burmistrza, prezydenta, dyrektora wydziału ds. edukacji.

► **Etap IV. Określenie zasad współpracy i komunikacji**

Miejsce, czas, sposób dokumentowania podejmowanych działań będą zależały od wspólnie wypracowanych ustaleń, zasad współpracy, a rolę inicjatora powinien pełnić koordynator/lider. Specyfika funkcjonowania każdego samorządu lub rodzaj problemu do rozwiązania mogą wymóc na realizatorach zupełnie inne formy współpracy, zależności, komunikacji oraz dokumentowania spraw. Warto w tym celu zorganizować spotkanie z przedstawicielami wybranych instytucji, które mogą być wsparciem dla konkretnej rodziny.

Istotne jest tutaj koncentrowanie się na praktycznych działaniach (wsparcie, pomoc, opieka, współpraca), a nie na „urzędowaniu” i „załatwianiu spraw.” Zbytne formalizowanie działań może doprowadzić do stłumienia ciekawych inicjatyw społecznych. Trzeba poszukiwać takich form współpracy i komunikacji, które będą sprzyjały tworzeniu przyjaznego i otwartego na potrzeby dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodzin środowiska społecznego.

► **Etap V. Praca zespołowa – obszary wsparcia i formy pomocy**

W przypadkach indywidualnych (dotyczących pojedynczego dziecka i jego rodziny) na tym etapie następuje ustalenie sposobów i rodzajów potrzebnego wsparcia oferowanego danemu dziecku ze SPE i jego rodzinie przez konkretne instytucje. Wspólnie poszukuje się rozwiązań w ramach możliwości poszczególnych instytucji.

Podczas spotkania, w którym biorą udział przedstawiciele instytucji, którzy zgodnie z posiadanymi kompetencjami mogą udzielić wsparcia dziecku ze SPE i/lub jego rodzinie, jak również inne osoby zaproszone przez koordynatora chętne do niesienia pomocy, omawiana jest szczegółowa strategia i opracowywany plan działania. Istotne jest, aby harmonogram był elastyczny i zakładał możliwość monitorowania i modyfikacji w trakcie realizacji. Ważne jest także, aby opisywał nie tylko działania wynikające z kompetencji instytucji zobowiązanych do udzielenia wsparcia, ale także wskazywał inne działania zaproponowane przez uczestników spotkania, a nie wynikające wyłącznie z przepisów prawa. Dzięki dokładnemu poznaniu wzajemnych możliwości, sprawnej wymianie informacji, ustaleniu form wsparcia i pomocy, ale także określeniu obszarów współpracy instytucji i osób istnieje możliwość szybkiego i efektywnego podjęcia działań.

Spotkania dotyczące danego dziecka i jego rodziny powinny być, w miarę potrzeb, organizowane cyklicznie i zawierać elementy ewaluacji podejmowanych działań (ocena efektywności działań i w razie potrzeby ich modyfikacja).

Należy pamiętać, że uczestniczący w spotkaniach przedstawiciele instytucji zobowiązują się do zachowania tajemnicy i działają tylko i wyłącznie dla dobra dziecka ze SPE oraz jego rodziny.

W przypadku problemów lokalnych (dotyczących całej społeczności lokalnej), na tym etapie następuje ustalenie sposobów i rodzajów ich rozwiązania; poczynwszy od przeprowadzenia diagnozy problemu do opraco-

wania strategii oraz wskazania jej realizatorów. Jednym z elementów postępowania jest także wspólne poszukiwanie rozwiązań w ramach kompetencji poszczególnych instytucji oraz innych podmiotów działających na rzecz dzieci ze SPE i ich rodzin na terenie danej JST.

Współpraca przy rozwiązywaniu problemów lokalnych to tworzenie szerokiej koalicji na rzecz dzieci i osób dorosłych z niepełnosprawnościami, w którą dzięki działaniom instytucjonalnym i społecznym powinno zostać zaangażowane całe środowisko lokalne. Ma to ogromne znaczenie w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, nie tylko otwartego na problemy wynikające z niepełnosprawności, ale także zaangażowanego w ich rozwiązywanie.

► **Etap VI. Realizacja i monitorowanie działań**

Ważnym elementem wspólnych działań jest: sformułowanie zadań, określenie ram czasowych, wskazanie realizatorów zadań oraz dostępnych środków. Opracowany plan zostaje stopniowo wdrażany w ścisłej współpracy z rodziną dziecka. Osoby wybrane przez koordynatora do udzielania wsparcia na bieżąco monitorują efektywność oraz analizują pojawiające się problemy. W razie konieczności następuje modyfikacja dotychczasowego planu.

► **Etap VII. Utworzenie portalu internetowego dla rodziców dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz osób zaangażowanych w proces wsparcia dzieci i ich rodzin.**

Wartościową i praktyczną pomocą dla rodziców, a także dopełnieniem działań podejmowanych w ramach

koalicji lokalnej, może być portal internetowy. Struktura portalu powinna być przejrzysta i czytelna dla każdego odbiorcy. Ma on stanowić kompendium wiedzy m.in. o zadaniach realizowanych przez instytucje, zakresach udzielanej pomocy przez organizacje i inne podmioty, o specjalistach i ich zadaniach. Zaletą portalu powinna być możliwość szybkiego wyszukiwania informacji, uzyskania odpowiedzi na nurtujące pytania, a nawet możliwość pobrania druków i formularzy niezbędnych do ubiegania się o różne formy pomocy. Portal może pełnić także inne funkcje. Może mieć charakter integrującego środowisko lokalne, w tym osoby zaangażowane w realizację zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością, może stać się miejscem komunikowania się (forum) czy prezentowania prac/wytworów osób niepełnosprawnych. Warto, aby link do portalu był zamieszczony na stronie internetowej gminy/miasta i na stronach instytucji partnerskich.

Na portalu mogą również pojawiać się informacje dotyczące organizowanych imprez, realizowanych działań czy spotkań koalicjantów. Witryna ta, to jednak miejsce przeznaczone przede wszystkim dla rodziców, forum, gdzie znajdą wsparcie, wymienią się poradami, doświadczeniami, wskazówkami, sposobami radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego.

Zawartość portalu i sposób jego prowadzenia zależy od specyfiki oraz zasobów danej JST. Powinien on być rozbudowywany, aktualizowany w zależności od potrzeb i możliwości.

KORZYŚCI Z REALIZACJI MODELU LOKALNEJ WSPÓŁPRACY

W zależności od uwarunkowań środowiskowych udzielana pomoc/wsparcie może przybierać różne formy. Wskazane jest, aby wypracowane zostały one razem przez wszystkie instytucje, podmioty i osoby. Dzięki wspólnemu planowaniu i działaniu w społeczności lokalnej może zrodzić się poczucie przynależności, wspólnego interesu i działania dla jednej sprawy. Poprzez uczestnictwo w koalicji, każdy z jej członków – rodzic, specjalista, uczeń, nauczyciel, dyrektor szkoły, urzędnik jako członek danej wspólnoty – poszerzy własne kompetencje, umiejętności i wiedzę, pozna strukturę środowiska, zintegruje się z mieszkańcami, aktywnie włączy się w budowanie lokalnego kapitału ludzkiego.

Zawiązanie niniejszej koalicji przynosi korzyści **organowi prowadzącemu**. Służy analizie i celowemu wykorzystaniu posiadanych zasobów osobowych i podmiotowych. Pomaga zaplanować pracę i zadania poszczególnych instytucji oraz specjalistów. Ponadto jak najwcześniejsze skuteczne wsparcie dzieci i rodzin ze SPE może w znaczący sposób przeciwdziałać późniejszym trudnościom w nauce i funkcjonowaniu społecznym oraz niwelować lub obniżyć koszty leczenia czy specjalistycznej pomocy. Stałe poszerzanie wiedzy i kompetencji umożliwia efektywniejsze działania oraz służy wyjaśnianiu wątpliwości,

które pojawiają się w związku z koniecznością kompleksowej pomocy dzieciom, w tym finansowaniem ich edukacji i pozyskiwaniem środków unijnych.

Utworzenie takiej koalicji przynosi korzyści **dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzinom**. Aby rodzice nie musieli na własną rękę poszukiwać pomocy i sposobów radzenia sobie z trudnościami, z którymi borykają się na co dzień. Dostęp do informacji, a przede wszystkim realna pomoc i wsparcie instytucji, podmiotów czy innych zaangażowanych osób, to ogromny wkład w rozwiązanie problemu dziecka i rodziny. Uczniowie ze SPE mogą uczestniczyć w różnorodnych zajęciach grupowych oraz spotkaniach indywidualnych, w zależności od potrzeb i możliwości społeczności lokalnej oraz samego dziecka. Dzięki uzyskiwanemu wsparciu integrują się oni ze środowiskiem lokalnym, a dzięki uzyskanej efektywnej pomocy stają się pełnoprawnymi członkami lokalnej społeczności.

Wspólne działanie, wykorzystanie kapitału osobowego i podmiotowego istniejącego na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego skutkuje zwiększeniem świadomości udziału każdego podmiotu jako członka tej wspólnoty w działaniach partycypacyjnych. Systemowe działania na poziomie lokalnym służą dzieciom i ich rodzicom. Przyczyniają się do precyzyjnego diagnozowania sytuacji problemowych oraz prowadzą do skuteczniejszego wspólnotowego działania. Przy okazji tworzenia niniejszego Modelu na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, warto zwrócić uwagę, jak ogromną rolę w strukturze samorządu oraz jego prawidłowym funkcjonowaniu odgrywają zasoby ludzkie

i instytucjonalne oraz ich wykorzystanie w określonym celu.

Przedstawiony Model to propozycja ogólnego schematu działań, którą w ramach konkretnej jednostki samorządu terytorialnego można dowolnie modelować, uzupełniać i kreować. Jak już wspomniano na wstępie, jego celem jest połączenie działań instytucji, podmiotów

oraz osób w procesie zaspokajania potrzeb dzieci ze SPE i ich rodzin. Potrzeby te można bowiem zaspokoić tylko dzięki powiązaniu działań i współpracy różnych środowisk. Każda instytucja posiada swoje ograniczenia. Ważne jednak, aby w procesie zaspokajania potrzeb mieszkańców, mieć świadomość tych ograniczeń i próbować je eliminować.

Ewa M. Szumilas – doktor, adiunkt na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach w Zakładzie Wspomagania Rozwoju i Edukacji Dziecka. Brała udział w projektach edukacyjnych, prowadziła szkolenia dla nauczycieli z zakresu specjalnych potrzeb edukacyjnych na terenie woj. świętokrzyskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. W działaniach szkoleniowych i podczas realizacji projektów naukowo-wdrożeniowych współpracuje ze Świętokrzyskim Kuratorium Oświaty, Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, z Samorządowym Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli. Koordynator działań pilotażowych w ramach wdrożenia Modelu.

Małgorzata Czopińska – absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, oligofrenopedagog. Lider w obszarze kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przez wiele lat pełniła funkcję dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Giżycku. Od 2004 roku radna Rady Miejskiej w Giżycku, a od 2010 Przewodnicząca Rady Miejskiej w Giżycku, Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji w Giżycku. Obecnie dyrektor Powiatowego Zespołu Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Giżycku. Koordynator działań pilotażowych w ramach wdrożenia Modelu.

T U J E S T E Ś M Y

Ośrodek
Rozwoju Edukacji
Al. Ujazdowskie 28, 00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax: 22 345 37 70

Ośrodek
Rozwoju Edukacji
ul. Polna 46a, 00-644 Warszawa
tel. 22 570 83 00
fax: 22 825 23 67

Instytucja Pośrednicząca
II stopnia dla Priorytetu III PO KL
al. Szucha 25, 00-918 Warszawa
tel. 22 34 74 850
fax 22 34 74 851

Centrum Szkoleniowe
w Sulejówku, ul. Paderewskiego 77
05-070 Sulejówkę
tel. 22 783 37 85

Broszurę przygotowano w ramach projektu systemowego
„Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym II etap”
w współpracy z dr Ewą Szumilas oraz Małgorzatą Czopińską.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

